

novení § 25 cís. nařízení ze dne 16. listopadu 1858, čís. 213 ř. zák. o řízení ve sporech nájemních, stačí poukázati k tomu, že toto nařízení pozbylo platnosti zavedením civilního řádu soudního, v němž bylo řízení ve sporech ze smlouvy nájemní a pachtovní («aus dem Bestandvertrage») nově upraveno (§§ 560 až 576 c. ř. s.). Pro Čechy vydal pak na základě čl. XI. odst. 1 uvozovacího zákona k civilnímu řádu soudnímu předpisy o dnech a lhůtách, jichž je šetřiti při výpovědi a navrácení najatých nebo pachtovaných předmětů, president zemské politické správy ve shodě s vrchním zemským soudem v Praze v nařízení ze dne 26. června 1924, čís. 172 sb. z. a n. V § 2 toho nařízení jest ustanoveno, že se tento výpovědní a stěhovací řád vztahuje na všechny pronajaté věci nemovité nebo zákonem za nemovité prohlášené mimo pozemky propachtované k účelům zemědělským. Odvolací soud právem uznal a správně odůvodnil, že se toto nařízení vztahuje nejen na nájemní, nýbrž i na pachtovní poměry s výjimkou pachtů zemědělských pozemků a že platí pro sporný právní poměr. V podrobnostech se odkazuje na důvody napadeného usnesení. Z předeslaných důvodů plyne, že nařízení presidenta zemské politické správy pro Čechy ze dne 26. června 1924 čís. 172 sb. z. a n. jest kryto zákonem a proto podle zákona platné a že platí pro nájmy i pachtý o věcech nemovitých nebo zákonem za nemovité prohlášených s výjimkou pozemků, propachtovaných k zemědělským účelům.

Čís. 9127.

Ustanovení kolektivní smlouvy, jímž byla zákonná týdenní doba pracovní 48 hodin rozšířena na 60 hodin, neodporuje zákonu ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., pokud jde o zaměstnance, na něž se vztahuje předpis § 12 tohoto zákona. Mezi zaměstnance tohoto druhu patří i vrátný hotelu. Není-li ohledně výše odměny za práci přes čas ustanovení smluvních, určí ji soud.

Bylo-li v kolektivní smlouvě doporučeno hotelierům, by vyhláškou na vhodném místě upozornili hosty, že pro personál dvorany se nedává do účtu poplatky za obsluhu, nemůže se zaměstnanec domáhati na zaměstnavateli náhrady škody z důvodu, že se tak nestalo.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1929, Rv I 1363/28.)

Žalobce, vrátný v hotelu žalovaného, domáhal se na žalovaném zaplacení jednak 1200 Kč jako odměny za práci přes čas, jednak 3000 Kč jako náhrady ušlého zpropitného. Procesní soud prvního stádia uznal podle žaloby, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalovaného potud, že přiznal žalobci jen 1.050 Kč.

D ů v o d y:

Pokud jde o nárok na odměnu za hodiny přes čas, jest především odpověděti k otázce žalovaných již v řízení odvolacím nadhozené, zda žalobci se zřetelem na povahu jeho služebního poměru a na ustanovení § 12 zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. přísluší vůbec nárok na takovou odměnu. Na tuto otázku jest odpověděti kladně, již proto, že se žalovaný v řízení před prvním soudem nehájil námitkou, že žalobci jako vrátnému na zpropitné odkázanému nárok na odměnu za hodiny přes čas nepřísluší, a, činí-li tak v řízení opravném, jest jeho námitka novotou, k níž ani dovolací soud nesmí přihlížeti (§ 482 odst. 1 § 513 c. ř. s.). Totéž platí o námitce, že se žalobce uplatňování hodin přes čas zřekl. Žalovaný omezil se ve směrech právě naznačených za řízení před prvním soudem na námitku, že podle kolektivní smlouvy měl by žalobce dostati jen 13 Kč 46 h za 70 úhrnkově počítaných hodin přes čas — rozuměj za 1 měsíc —, a to na podkladě minimální mzdy 50 Kč (měsíčně). Tím zásadně uznal, že žalobci nárok na odměnu za hodiny přes čas přísluší, a, tvrdí-li v řízení opravném opak, činí tak opožděně. Platnost kolektivní smlouvy ujednané příslušnými organizacemi na rok 1927 uznávají obě strany a jsou proto příslušná její ustanovení pro řešení sporných otázek rozhodná. V odstavci XIV. této smlouvy byla zákonná týdenní doba pracovní 48 hodin rozšířena na 60 hodin, tedy na deset hodin denně. Ujednání toto neodporuje zákonu čís. 91/18 sb. z. a n., pokud jde o zaměstnance, na něž se vztahuje předpis § 12 tohoto zákona, neboť tímto předpisem je stanovena pracovní doba na 12 hodin denně. Mezi zaměstnance tohoto druhu patří i žalobce jako vrátný (srv. výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, čís. 4751/III-19). Podle odstavce XIV. kolektivní smlouvy, která ve příčině vrátných nečiní ohledně délky doby pracovní výjimky, má tedy žalobce nárok, by za služby konané v čase přesahujícím smluvenou desítihodinnou dobu pracovní byl placen zvláště a jde dále jen o to, podle jakého klíče se má tak státi. Stanovisko zaujaté žalovaným ve sporu před prvním soudem, že žalobce by měl nárok na odměnu jen za 70 hodin měsíčně úhrnkově počítaných, a to na podkladě minimální mzdy 50 Kč měsíčně, je neudržitelné, a neslučitelné s obsahem kolektivní smlouvy, podle níž nelze žalobce zařaditi mezi zaměstnance, na něž se vztahuje sazba minimálních mezd a ujednání o úhrnkové odměně za práce přes čas. Se žalobcem nebyla vůbec smluvena minimální mzda, částka 50 Kč měsíčně, na niž žalovaný poukazuje, není minimální mzdou ve smyslu sazby v kolektivní smlouvě uvedené, nýbrž pouhým příspěvkem na byt. Poněvadž tu v příčině odměny za práci přes čas není ustanovení smluvních, nezbyvá, než aby tyto výši určil soud (§ 1152 obč. zák., § 273 c. ř. s.). Oba nižší soudy, vycházejíce ze správného předpokladu, že normální doba pracovní činila podle kolektivní smlouvy 10 hodin denně, dále z nesporné skutečnosti, že žalobce byl z pravidla ve službě od 1/2 7. hodiny ráno do 1/2 9. hodiny večer, a ze zjištěné skutečnosti, že tak činil z příkazu žalovaného, počítaly žalobci k dobru

čtyři hodiny přes čas denně a 480 hodin přes čas za čtyři měsíce. Oba nižší soudy však přehlédly, že podle znaleckého posudku žalobce ztrávil při jídle denně aspoň půl hodiny, kterou dobu nelze do pracovní doby započítati (srv. poslední větu odst. IV. a kolektivní smlouvy). Jest tedy žalobci přiznati nárok na odměnu jen za 3½ hodiny přes čas denně a 420 hodin za čtyři měsíce. Odměnu 2 Kč 50 h za hodinu přes čas považuje dovolací soud za přiměřenou a přisuzuje tudíž žalobci za 420 hodin přes čas 1050 Kč. Pokud nižší soudy přiřkly žalobci na příslušný nárok o 150 Kč více, učinily tak neprávem.

Žalobní nárok na náhradu ušlého zpropitného 3.000 Kč, jehož se žalobce domáhá z toho důvodu, že se žalovaný nepostaral o to, by hosté byli vhodným způsobem upozorněni, že vrátný nemá podílu na poplatku za obsluhu, který se jim účtuje, jsa odkázán na zpropitné, nemá opory ani v kolektivní smlouvě ani v zákoně. Nárok ten jest žalobcem požadován jako nárok na náhradu výdělku, který prý žalobci ušel porušením smluvní povinnosti. K jeho opodstatnění poukazuje žalobce hlavně na dodatek v příloze ke kolektivní smlouvě, týkající se personálu dvorany, k němuž patřil i žalobce. Tímto dodatkem doporučuje se hotelierům, by vyhláškou na vhodném místě upozornili hosty, že pro personál dvorany se poplatek za obsluhu nedává do účtu. K tomu podal znalec vysvětlení, že bylo zvoleno slovo »empfohlen« (doporučuje se), ačkoli personál dvoran žádal, by hoteliéři tak činili. Nebylo-li přes to tomuto požadavku vyhověno a byla-li volena forma pouhého doporučení, bylo tím hotelierům ponecháno na vůli, by sami uvážili, zda hosty způsobem již naznačeným upozorniti chtějí, či nikoli. Formou doporučení jim smluvní závazek uložen nebyl a mohlo by se nanejvýš mluvit o závazku mravním, jehož porušení nezakládá povinnosti k náhradě škody. Nejde-li tu o porušení smluvního závazku, nevzešel již proto žalobci proti žalovanému nárok na náhradu ušlého výdělku a není třeba zabývat se ještě otázkou, zda žalobci opomenutím žalovaného ušel vůbec nějaký výdělek na zpropitném. Nevadí tedy, že nižší soudy nevěnovaly pozornost svědectví Josefa K-a, podle něhož žalobce lázeňským hostům, když mu při odchodu platili účty, říkal, že jako vrátný z peněz účtovaných za obsluhu nic nedostane a že peníze ty patří jen podomkovi a pokojské. Žalobní nárok na náhradu ušlého zpropitného nemá právního základu, o který se opírá, a měly nižší soudy žalobní žádost v tomto směru jako bezdůvodnou zamítnouti. Rozhodly-li opačně, stalo se tak nesprávným posouzením věci.

Čís. 9128.

Smír, jímž byly uspořádány věci manželů ve smyslu trvalého, avšak pouze faktického zrušení manželského společenství, jest neplatným.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1929, Rv I 561/29.)

Při zrušení manželského společenství roku 1922 ujednali manželé soudním smírem, že manžel bude platiti manželce výživné 90 Kč mě-